

Риёзус солиҳийн шархи / Риёзус солиҳийн шархи / 700-ҳадис

700 - وَعَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَى عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَلْعَبُ مَعَ الْغُلْمَانِ، فَسَلَّمَ عَلَيْنَا، فَبَعْثَنِي فِي حَاجَةٍ، فَأَبْطَأْتُ عَلَى أُمِّيِّ، فَلَمَّا جِئْتُ قَالَتْ: مَا حَبَسْكَ؟ قُلْتُ: بَعْثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِحَاجَةٍ، قَالَتْ: مَا حَاجَتُهُ؟ قُلْتُ: إِنَّمَا سِرْرٌ قَالَتْ: لَا تُخْبِرَنَّ بِسِرِّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَدًا، قَالَ أَنَسٌ: وَاللَّهِ؛ لَوْ حَدَّثْتُ بِهِ أَحَدًا لَحَدَّثْتَكَ بِهِ يَا ثَابِتُ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ بِعَضَهُ مُخْتَصَرًا [خ 6289، م 2482].

700. Собит ва Анас розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Анас: «Болалар билан бирга ўйнаётсам, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам олдимга келиб, бизга салом бердилар ва мени бир иш билан жўнатдилар. Онамнинг олдиларига кечикиб келдим. Келганимда онам: «Нега ушланиб қолдинг?» деди. «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам мени бир иш билан юборгандилар», дедим. У: «У зотнинг ишлари нима экан?» деди. «Бу сир», дедим. Онам: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг сирларини ҳеч кимга айтмагин!» деди.

Анас: «Эй Собит, Аллоҳга қасамки, уни бирор кишига айтсам, сенга айтган бўлар эдим», деди».

И мом Муслим ривояти. И мом Бухорий эса баъзисини қисқа ҳолатда ривоят қилган.

Шарҳ: Албатта, бу Анас ибн Молик розияллоху анху учун катта фазлдир.

Анас ибн Молик розияллоху анху учун Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг доимий ходимлари бўлиш катта баҳт ва қулай фурсат эди. У киши хизмат сабабидан Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам дорулфунунларининг закий талабасига ҳам айланган эдилар. Анас ибн Молик розияллоху анху Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга бўладиган ҳар лаҳзалари мисли йўқ дарс эди. Шу билан бирга, Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам кези келганда Анас ибн Молик розияллоху

анхунинг ўзларига алоҳида насиҳатлар ҳам қилиб турар эдилар.

Анас розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

«Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Эй болам, агар эртаю кеч бирорга нисбатан қалбингда ғиллу ғишт бўлмаслигига қодир бўлсанг, шуни қил», дедилар. Сўнгра яна:

«Эй болам, ана шу менинг Суннатимдир. Ким менинг Суннатимни тирилтиrsa, батаҳқиқ, менга муҳаббат қилган бўлади. Ким менга муҳаббат қилган бўлса, мен билан бирга жаннатда бўлади», дедилар.

Ушбу ҳадиси шарифда Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам Анас ибн Молик розияллоҳу анхуга:

«Эй болам!», деб мурожаат қилмоқдалар ва:

«Агар эртаю кеч бирорга нисбатан қалбингда ғиллу ғишт бўлмаслигига қодир бўлсанг, шуни қил»-дедилар».

«Ғиллу ғишт»-бирорвинг жонига, молига ва обрусига астойдил футур этишини тилаш ва унга берилган неъматнинг завол бўлишини қалдан хоҳлашдир.

Демак, ҳар бир мусулмон бирорга нисбатан ёмонликни соғинмаслиги лозим. Ҳеч кимга нисбатан қалбида ғиллу ғишт сақламаслиги керак. Бу ҳақда, иншааллоҳ, тегишли бобларда кераклигича сўз юритилади.

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам ўз насиҳатлари давомида:

«Эй болам, ана шу менинг Суннатимдир», дедилар.

Яъни, бирорга нисбатан қалбда ғиллу ғишт бўлмаслиги Мухаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг Суннатлариидир.

«Ким менинг Суннатимни тирилтиrsa, батаҳқиқ, менга муҳаббат қилган бўлади».

Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламнинг Суннатлариiga амал қилиш, айниқса, амали тўхтаб қолган Суннатга қайта амал қилишни бошлаш билан бўлади.

Демак, Суннатга амал қилиш, амалдан қолган Суннатни қайта тирилтириш у зот соллаллоҳу алайҳи васалламга бўлган муҳаббатнинг аломатидир.

«Ким менга муҳаббат қилған бўлса, мен билан бирга жаннатда бўлади», дедилар».

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг Суннатларига амал қилиш, бу Суннатни маҳкам ушлаш ана шундоқ олий мақомга эришитиради.

Ином Термизий Анас розияллоҳу анхудан ривоят қиласидар:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам у кишига:

«Эй болагина, намозда аланглашдан сақлангин. Албатта, у ҳалокатдир. Агар, ҳеч имкони бўлмаса, нафлда майли, аммо фарзда эмас», деган эканлар».

Ушбу ҳадисдан аланглаш нафл намозда бир оз енгил саналса ҳам, фарзда мутлақо мумкин эмаслигини тушуниб оламиз.

Ином Бухорий ва бошқалар Иббон ибн Абу Аффош розияллоҳу анхудан ривоят қилишларича, Анас розияллоҳу анҳу қуидагиларни айтганлар:

«Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламга:

«Эй Аллоҳнинг Расули, мени дуоси қабул бўладиганлардан қилиб қўйинг», дедим.

«Эй Анас, касбингни пок қилгин, дуоинг қабул бўлур. Чунки, бир одам оғзига бир луқма ҳаромни солса, қирқ кунгача дуоси ижобат бўлмас», дедилар у зот».

Анас розияллоҳу анҳу доимо Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламнинг хизматларини ихлос билан қилиб юрганларидан баъзи вақтларда ушбу ривоятда зикр қилинганга ўхшаш нарсаларни у зот алайҳиссаломдан сўрашга журъат қилиб қолар эдилар. Албатта, у киши розияллоҳу анхунинг бу сафарги сўровлари катта сўров эди:

«Эй Аллоҳнинг Расули, мени дуоси қабул бўладиганлардан қилиб қўйинг».

Ҳар банда учун дуоси қабул бўладиганлардан бўлиш улкан баҳтдир. Қолаверса, ҳар бир мўмин-мусулмон банданинг энг улкан орзуларидан бири ушбу нарсадир.

Албатта, бундоқ вақтда, одатда, Пайғамбар алайҳиссаломнинг Аллоҳ таолога дуо қилиб, Анас розияллоҳу анхунинг дуоларини қабул қилинадиган этиб қўйишини сўрашлари хаёлга келади.

Эҳтимол, Анас ибн Молик розияллоҳу анҳу ҳам худди шу нарсани ирода қилган бўлсалар керак. Аммо, Пайғамбаримиз алайҳиссалом бир кишига, ўзларидан ҳозир бу нарсани сўраб турган Анас розияллоҳу анхуга етадиган эмас, Қиёмат кунигача бутун Ислом умматига етадиган жавоб бердилар.

«Эй Анас, касбингни пок қилгин, дуоинг қабул бўлур. Чунки, бир одам оғзига бир луқма ҳаромни солса, қирқ кунгача дуоси ижобат бўлмас», дедилар».

Охирги замон Пайғамбари, Ҳабиби Роб бил оламин, Муҳаммад ал-Амин соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ушбу жавоблари умумий қоида бўлиб қолди.

Қайси замон, қайси маконда бўлишидан қатъи назар, ҳар бир мўмин-мусулмон дуоим қабул бўладиган бўлсин, деса, ҳалол-пок касб қилсин, ейдиган луқмасини ҳалол-пок қилсин. Ана ўшандагина дуоси қабул бўлади.

Пайғамбаримиз алайҳиссаломнинг ушбу жавобларидаги:

«Чунки, бир одам оғзига бир луқма ҳаромни солса, қирқ кунгача дуоси ижобат бўлмас», деган жумлага алоҳида эътибор берайлик. Бу жумладан жуда оз миқдордаги ҳаром нарса инсонга боғлиқ бўлиб турса ҳам унинг дуосини қирқ кунгача қабул бўлмайдиган этиб қўяр экан.

Бир луқма таом оз нарса, инсоннинг бир марта овқатланиши давомида ҳам бир луқма ҳеч нарсани ташкил қилмайди. Лекин, сиз билан бизнинг назаримизда арзимаган бўлиб кўринган ўша бир луқма уни еган одамнинг дуосини қирқ кунгача қабул бўлмайдиган этиб қўяр экан.

Эҳтимол, тановул қилинган ҳар бир таомнинг асари инсон жисмида қирқ кунгача турса керак.

Манба: hadis.islom.uz

